

A hagyományos kínai orvoslás magyarországi szabályozásának egyes problémái és lehetséges megoldásai az Egyesült Királyság példáján keresztül

Oravecz Márk¹ ■ Mészáros Judit dr.² ■ Yu Funian dr.³ ■ Horváth Ildikó⁴

¹Semmelweis Egyetem, Doktori Iskola, Budapest

²Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar, Budapest

³Heilongjiang Kínai Orvostudományi Egyetem, Harbin

⁴Northern College of Acupuncture, York

A szerzők célja a hagyományos kínai orvoslás hazai szabályozásával kapcsolatos aktuális kérdések tényszerű bemutatása és a lehetséges megoldások felvázolása az Egyesült Királyságban működő gyakorlat szemléltetésével. A jelenlegi szabályozás értelmében Magyarországon nem jogosultak a hagyományos kínai orvoslás és az akupunktúra gyakorlására a „hagyományos kínai orvosok”, akik a legmagasabban képzett szakemberek e területen. Ezt a szóban forgó szakemberek iskolázottsága nem indokolja, hiszen mind a kínai orvoslás, mind a modern orvostudomány terén magas óraszámú képzésben részesültek. Hasonlóképpen az uniós gyakorlat sem támasztja alá a jelen helyzetet: több európai országban a kínai orvoslás szakembereinek lehetősége nyílik a hagyományos kínai orvoslás területén való szabályozott, legális praxisra. Az Egyesült Királyságban többféle egészségügyi szakembernek is lehetősége van az akupunktúra és a kínai orvoslás gyakorlására, ami jó példát szolgáltat a magyar helyzet rendezéséhez. Az új rendszer kialakításához jó alapot biztosíthat a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán már több éve zajló, öt éves hagyományos kínai orvoslás alapképzés, és az innen kikerülő magyar szakemberek egyre gyarapodó száma. *Orv., Hetil., 2014, 155(15), 575–581.*

Kulcsszavak: hagyományos kínai orvoslás, akupunktúra, komplementer medicina, kormányzati szabályozás, Nagy-Britannia

Some issues regarding the Hungarian regulation of traditional Chinese medicine and possible solutions based on examples from the United Kingdom

This paper aims to present factual information and to suggest possible solutions regarding some of the recent questions which have arisen regarding the regulation of traditional Chinese medicine in Hungary. According to current legislation “traditional Chinese doctors”, who are the most highly trained professionals in this field, are not allowed to practice Chinese medicine and acupuncture in Hungary. This situation cannot be explained by their educational background, as they receive thorough training in both Chinese medicine and modern medical sciences. Furthermore, this legislation is not supported by any EU standard: Traditional Chinese medicine professionals can practice Chinese medicine and acupuncture in a number of European countries within a legal and regulated framework. Different kinds of healthcare professionals may practice Chinese medicine and acupuncture in the UK – this could be a good example for Hungarian regulation. The five-year bachelor level traditional Chinese medicine training at the Faculty of Health Sciences, Semmelweis University and the increasing number of locally trained traditional Chinese medicine professionals could be a good basis for laying the groundwork of the new system.

Keywords: traditional Chinese medicine, acupuncture, complementary medicine, government regulation, Great Britain

Oravecz, M., Mészáros, J., Funian, Y., Horváth, I. [Some issues regarding the Hungarian regulation of traditional Chinese medicine and possible solutions based on examples from the United Kingdom]. *Orv. Hetil., 2014, 155(15), 575–581.*

(Beérkezett: 2014. január 20.; elfogadva: 2014. február 20.)

Rövidítések

AACP = Acupuncture Association of Chartered Physiotherapists; ATCM = Association of Traditional Chinese Medicine and Acupuncture in the UK; BAAB = British Acupuncture Accreditation Board; BAAC = British Acupuncture Council; BMAS = British Medical Acupuncture Society; CAM = Complementary and Alternative Medicine; GMC = General Medical Council; HKO = hagyományos kínai orvoslás; MTA = Magyar Tudományos Akadémia; NHS = National Health Service; RCHM = Register of Chinese Herbal Medicine; SE-ETK = Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar; UNESCO = United Nations Educational Scientific and Cultural Organization; WHO = World Health Organization

Nemrégiben nagy sajtóvisszhangja volt a „hagyományos kínai orvosok” hazai engedélyeztetésével kapcsolatos, 2013. december 17-én megszavazott Egészségügyi törvény módosításának [1]. A sajtóban olvasható és hallható nyilatkozatok kapcsán felmerülhet, hogy még a legmagasabb szintű szakmai vezetők sem széleskörűen tájékozottak e kérdés különféle vonatkozásaiban. Ezért dolgozatunkban bemutatjuk a honi szabályozással kapcsolatos főbb kérdéseket, és lehetséges megoldásokat is felvázolunk egy uniós tagország példáján keresztül. Igyekszünk olyan tényeket ismertetni, amelyek egyrészt segíthetik a témában való tájékozódást, másrészt támpontokat nyújthatnak a szóban forgó törvényt módosításhoz kapcsolódó további szabályozások megalkotásában.

A hagyományos kínai orvoslás

A hagyományos kínai orvoslás (HKO) egy Kínából származó, saját ismeretelméleti rendszerrel működő terápiás-prevenációs diszciplína [2]. Legfőbb módszerei a kínai akupunktúra, fitoterápia és manuálterápia. Európában a HKO a „komplementer medicina” (CAM) fogalomkörébe tartozik. Ez egy meglehetősen inhomogén kategória, amelyből a kínai orvoslás kiemelkedni látszik, hiszen a Magyar Tudományos Akadémia tudományosan megalapozott gyógymódnak nyilvánította az akupunktúrát [3]. A WHO több mint száz betegséget sorol fel, amelyekben az akupunktúra hatásosságára hatásvizsgálatok utalnak [4]. A kínai orvoslásban használt szerekből többet átvett már a modern tudomány (ginkgo biloba [5], artemisia annua [6], pueraria lobata [7] stb). A kínai akupunktúra szerepel az UNESCO szellemi világörökségek listáján [8]. E tényekből leszűrhetjük, hogy a kínai orvoslásban rejlő tudományos és klinikai értékek valószínűsíthetően érdemessé teszik a körültekintő szabályozásra.

A „hagyományos kínai orvosok”

A „hagyományos kínai orvos”, mint neve is mutatja, a hagyományos kínai orvoslás (HKO) különféle eljárásaira specializálódott, felsőfokú egészségügyi szakember.

E szakma Kínából származik, ahol az ötéves egyetemi alapképzésből kikerülő hagyományos kínai orvosok törvényesen egyenrangúak a modern orvostudományt művelő kollégáikkal [9]. A kínai egészségügy eme jellegzetességét már e lap hasábjain és másutt is részletesen bemutattuk korábban [2, 10]. Itt csak annyit idéznénk fel régebbi közleményeinkből, hogy a hagyományos kínai orvosok ötéves BSc-szintű alapképzése meghaladja az 5000 tanórát, amelynek körülbelül felét teszik ki a hagyományos kínai orvoslás ismeretei, másik felét pedig a modern orvostudomány általunk is jól ismert tananyaga. A modern medicinában való képzettségre nemcsak azért van szükség, hogy szakszerűen és biztonságosan képesek legyenek alkalmazni a HKO terápiás eljárásait (akupunktúrás tűszúrás, manuálterápiás manipulációk, fitoterápiás gyógyszerelés) és felismerni a hagyományos módszerek határait, hanem azért is, mert Kínában a hagyományos kínai orvosok a kínai orvosláson kívül a modern medicina diagnosztikai és terápiás eszköztárát is használják [2]. Téves tehát a sajtóközleményekben többször is megjelent állítás, miszerint a hagyományos kínai orvoslás szakemberei a modern orvosi-egészségügyi ismeretekben járatlanok lennének.

A „hagyományos kínai orvosok” európai praxisa

Hazánk jelen jogi helyzetével ellentétben a hagyományos kínai orvoslás szakembereinek Európa számos országában lehetőségük van szakmájuk legális, szabályozott gyakorlására: Németországban, az Egyesült Királyságban, Írországban, Hollandiában, Svédországban, Norvégiában, Dániában stb. [11]. Ezekben az országokban a Kínában képzett felsőfokú végzettségű HKO-szakemberek legálisan gyakorolhatják a kínai orvoslás eljárásait. Rajtuk kívül a honos képzésekből kikerülő „hagyományos akupunktőrök” is praxisra jogosultak, sőt szülésznek és fizioterapeutának számára is vannak akupunktúrás képzések. Nagyon távol áll a valóságtól, hogy Európa-szerte csak orvosok lennének jogosultak a HKO és az akupunktúra gyakorlására.

Európában a hagyományos kínai orvoslás szakemberei a kínai gyakorlattal szemben csak a HKO eljárásait gyakorolhatják: a fent nevezett európai országokban sem jogosultak a kínai orvosláson kívül eső orvosi, egészségügyi tevékenységek végzésére. Mi több: noha a kínai orvoslást, így a kínai akupunktúrát, fitoterápiát és manuálterápiát is gyakorolhatják, nem tüntethetik fel magukat MD-ként. E helyett többnyire a „Chinese medicine practitioner” vagy a „doctor of oriental medicine” valamelyik helyi nyelvű megfelelője használatos. A józan ész is ezt a gyakorlatot diktálná, hiszen ötéves képzésüknek csak a fele egyezik meg az európai orvosi képzéssel, így nem is lehetne őket az európai orvosképzésből kikerülőkkel azonosnak tartanunk [10]. Ennek fényében igazán komédiába illőnek tűnhet, amikor mostanában egyes újságok hasábjain arról olvashatunk, hogy az új törvény-

módosítás a „hazai orvoshiány megoldását” célozza: valószínűleg ésszerűtlen lenne azt feltételezni, hogy a hagyományos kínai orvosok a saját szakmájuk gyakorlásán kívül bármi másra felhatalmazást kaphatnának.

A kínai orvoslás jelenlegi jogi helyzete Magyarországon

Magyarországon az 1997. évi Egészségügyi törvény értelmében csak orvosok gyakorolhatják a kínai orvoslást és az akupunktúrát. (E törvény módosítását [1] fogadták el nemrég országgházunkban, azonban az engedélyezett konkrétumait megfogalmazó további rendeletig de facto továbbra is fennáll az eddigi állapot.) Ebben a jogi helyzetben nagy tudású – kínai és magyar! – HKO-szakemberek ki vannak rekesztve saját szakmájuk legális gyakorlásából.

Főképp akkor látszik e helyzet fonáksága, ha összevetjük a Kínában képzett HKO-szakembereknek a kínai orvoslás és akupunktúra terén szerzett képzettségét a magyarországi szakorvosoknak tartott oktatásból kikérülőkével. Magyarországon orvosok számára jelenleg egyetlen „hivatalos” képzés van akupunktúra és kínai orvoslás terén, ami egy budapesti magánrendelőben zajlik, a Pécsi Tudományegyetem által akkreditálva [12]. Ennek a képzésnek az óraszámja nem éri el a 300 órát (havi egy hétvége, két éven keresztül). Összehasonlításképpen egy HKO-szakember a kínai oktatási modellben csak a hagyományos kínai orvosi ismereteket körülbelül 2500 órában, nappali képzésben tanulja [2, 10]! (És ez stúdióórának csak a fele: a másik felét a modern orvostudomány tantárgyai teszik ki.) Felmerülhet a kérdés, hogy mennyire etikus, amikor a fent említett hazai 300 órából továbbképzésből kikérülők „hagyományos kínai orvosként”, a HKO szakértőjeként hivatkoznak magukra?

Joggal merülhet fel az akupunktúrás kezeléseket igénybe venni kívánó magyar páciensekben, hogy – a nyugat-európaiakhoz vagy az észak-amerikaiakhoz hasonlóan – a hagyományos kínai akupunktúrát jól ismerő, autentikus HKO-szakember szolgáltatásait vegyék igénybe. Sajnos mivel jelenleg az ilyen szakembereknek nincsen hivatalos lehetőségük praktizálni, hivatalos nyilvántartás sincsen, ahonnan a páciens tájékozódni tudna arról, hogy hova forduljon autentikus kínai akupunktúrás kezelésért. Jelen helyzetben az autentikus akupunktúrát kereső magyar páciens valódi akupunktórnél és misztikus energiákkal operáló sarlatánnál egyaránt kiköthet. A jelenlegi helyzet tehát nemcsak igazságtalan a HKO-szakemberekkel szemben, nemcsak megfosztja őket a munkához való joguktól, de veszélyes is a betegekre nézve, hiszen nincsen egy hivatalos mérce, ami a hagyományos kínai orvoslásban számukra útmutató lehetne. Mindenestre ésszerűnek tűnhet, hogy a hagyományos kínai orvoslással azok is foglalkozhassanak, akik a legnagyobb óraszámban képzettek e területen.

A fentiek figyelembevételével indult el 2010-ben a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán (SE-

ETK) a hagyományos kínai orvoslás öt éves alapképzése – a Heilongjiang Kínai Orvostudományi Egyetem székhelyén kívüli képzéseként [13]. Hiába részesülnek e képzés hallgatói az SE-ETK magas színvonalú képzésében a modern orvosi-egészségügyi ismeretek területén, hiába oktatják a HKO tantárgyait a kínai anyaegyetem által delegált, magas tudományos fokozattal bíró tanárok, hiába tanulnak a hallgatók az első évtől kínaiul a HKO mélyebb megértése végett – kínai HKO-diplomájukkal nem gyakorolhatják szakmájukat Magyarországon. Ennek ellenére évről évre indulnak újabb évfolyamok, jönnek a magyar hallgatók – és ha a helyzet nem változik, Nyugat-Európában fogják diplomájukat hasznosítani, a már kint dolgozó, korábban Kínában végzett úttörő szellemiségű magyar HKO-szakemberekkel együtt.

Kínai orvoslás és akupunktúra az Egyesült Királyságban

Az Egyesült Királyságban orvosok, HKO-szakemberek, akupunktőrök, fizioterapeuták, szülésznők mind jogosultak lehetnek az akupunktúrás praxisra. Orvosok számára léteznek a magyarországihoz hasonló akupunktúrás továbbképzések [14]. Több egyetem kínál akkreditált, hároméves BSc-szintű hagyományos kínai akupunktóri felsőfokú alapképzést – így lehetőség van a hagyományos kínai akupunktőrök helyi kinevelésére is [15]. Hasonló honos alapképzéseken oktatják a kínai orvoslás más ágazatait, például a kínai fitoterápiát [16]. Az efféle HKO-alapképzéseken a nulláról kiindulva, előzetes egészségügyi ismereteket meg nem követelve képeznek a kínai orvoslásban és a modern orvosi-egészségügyi ismeretekben is jártas, önálló ténykedésre alkalmas HKO-szakembereket. A Kínában végzett „hagyományos kínai orvosok” diplomáját könnyű megfeleltetni az ilyen helyben képzett szakembereknek, így ők „Chinese medicine practitioner” címen gyakorolhatják hivatásukat. Az egészségügyi társszakmák művelőinek, így a fizioterapeutáknak és a szülésznőknek is lehetséges – megfelelő továbbképzés elvégzése után – az akupunktúra gyakorlása [14, 17]. E rendszer legnagyobb nyertese, véleményünk szerint, maga a beteg. Hiszen ha hagyományos kínai akupunktúrát szeretne, elmegy egy hagyományos akupunktórhöz. Ha a reumatológusától szeretne akupunktúrát kapni, arra is lehetősége van. A fizioterapeuta a gyógytorna mellett elvégezheti a sérülések rehabilitációját felgyorsítani hivatott akupunktúrát, a szülésznő akupunktúrával csillapíthatja a terhességi hányást – így a beteg a szakellátással együtt megkaphatja az akupunktúrás kezelést. A páciensnek mindegyik esetben lehetősége van arra, hogy szabályozott, ellenőrzött minőségű akupunktúrás kezeléshez jusson. E szakemberek nem konkurálnak egymással, mivel különböző tudással és eltérő kompetenciákkal rendelkeznek. Saját praxisukon belül alkalmazva a kínai orvoslást mind mást és mást képesek nyújtani a betegnek.

Akupunktőrök és kínai orvosok engedélyeztetése az Egyesült Királyságban

Angliában az orvosok akupunktúrás gyakorlatát a General Medical Council (GMC) szabályozza [18]. Nem orvosok (akupunktőrök, hagyományos kínai orvosok, szülésznők, fizioterapeuták) számára viszont az akupunktúra gyakorlásához szükséges egy úgynevezett „special treatment license”, amelyet a praxis helye szerint illetékes önkormányzatnál (borough council) kell igényelni [19]. Az eljáráshoz be kell nyújtani a diploma, az előzőleg megkötött felelősségbiztosítás és egy veszélyeshulladék-kezelő céggel kötött szerződés másolatát. Amennyiben a kérelmezőnek brit „hagyományos akupunktóri” diplomája van (BSc Diploma in Acupuncture), akkor az engedélyt rutinszerűen kiadják. Ha a kérelmező külföldi egyetemen végzett, akkor hitelesített fordítást és ekvivalencia-oklevelet is be kell nyújtania mellé az illetékes hivataltól – az ekvivalencia a honos képzéseknek való megfeleltetés miatt könnyen megállapítható.

Mentesülnek a „special treatment licensing” eljárás alól egyes körzetekben (így például Londonban) azok, akik valamely elismert szakmai testület tagjai [20]. Az 1. táblázatban mutatjuk be azokat a szakmai testületeket, amelyeknek akupunktőr tagjai Londonban mentesülnek az engedélyeztetési eljárás alól [21].

1. táblázat | Szakmai testületek, amelyeknek tagjai Londonban mentesülnek az engedélyeztetési eljárás alól

Szakmai testület neve	A testület tagjai
Association of Traditional Chinese Medicine and Acupuncture in the UK (ATCM)	Hagyományos kínai orvosok
British Acupuncture Council (BAcC)	Hagyományos akupunktőrök
British Register of Complementary Practitioners (BRCP)	Hagyományos akupunktőrök
Acupuncture Association of Chartered Physiotherapists (AAPC)	Fizioterapeuták

Ezt a rendszert a józan ész szülhette, hiszen ésszerűbbnek tűnik a szakmai szempontokat jól ismerő specifikusan szakmai testületeknek mintegy „kiutalni” a jelentkezők szűrését, mintsem hogy az önkormányzat nem specializált személyzete foglalkozzon vele. Mindemellett az önkormányzatok döntése, hogy elfogadják-e az efféle testületi tagságot vagy egyenként bírálják el a kérelmeket. A szakmai testületi tagság garantálja a szabványosított, egységes praxist: valamennyi szakmai testületnek szigorú etikai (Code of Professional Conduct) [22, 23] és praxisra (Code of Safe Practice) [24, 25] vonatkozó szabályai vannak. Ezeket minden tagnak be kell tartania: a pácienshez való viszonyulástól és a kórlapvezetéstől kezdve a praxis higiéniás követelményein (kézmosás, egyszer használatos tűk stb.) át a betegreferálási kötelezettségig.

A nem orvosi szakmai testületek továbbá előírják tagjaiknak, hogy nem kelthetik azt a látszatot, hogy medical doctorok [22]. A „doctor” megnevezést csak akkor használhatják, ha tagjai a GMC-nek, vagy ha valamely akkreditált egyetemről PhD-fokozatot szereznek. Ezért az akupunktőrök az „acupuncturist” megnevezést használják, míg a hagyományos kínai orvosok a specializációjuknak megfelelően az „acupuncturist”, a „herbalist” vagy a „manual therapist”, esetleg a teljesebb „Chinese medicine practitioner” megnevezéssel hivatkoznak magukra.

A pontos szakmai önmeghatározás kérdését illetően érdekes fényt vet a jelenlegi magyarországi gyakorlatra – miszerint az akupunktúrás továbbképzésekből kikerülő orvosok a HKO szakértőiként határozzák meg magukat – az a tény, hogy az Egyesült Királyságban akupunktúrával foglalkozó orvosok nem „kínai orvoslás-ként” definiálják saját működésüket, hanem az „orvosi akupunktúra” (medical acupuncture), esetleg a „nyugati orvosi akupunktúra” (western medical acupuncture) megnevezést használják [26, 27].

Akupunktőrök képzése az Egyesült Királyságban

Nagy-Britanniában a hagyományos akupunktőrök szakmai színvonalát, működésük biztonságosságát az akupunktőrök felsőfokú képzése garantálja. Nagy-Britanniában az akupunktőrök felsőfokú alapképzése hároméves, meghaladja a 3600 tanórát és BSc-szintű „Diploma in Acupuncture” végzettséggel zárul [28]. A Kínában képzett hagyományos kínai orvosokhoz hasonló szakemberekké a 1,5–2 éves Chinese herbal medicine MSc-képzés elvégzése után válhatnak [16]. A British Acupuncture Accreditation Board (BAAB) által akkreditált képzésekből kikerülők automatikusan felvételt nyernek a British Acupuncture Councilba (BAcC), ami tulajdonképpen a praxishoz való engedély megszerzésével egyenlő [29].

Az angliai hagyományos akupunktóri képzések tananyaga, a kínai modellhez hasonlóan, a modern orvostudomány és a kínai orvoslás két nagy, párhuzamosan oktatót moduljára tagolódik [30]. A kezelések biztonságos kivitelezéséhez szükséges ismereteket az alapos orvosi-egészségügyi oktatás szolgáltatja. A kompetencia határainak felismerését és betartását a klinikai tantárgyak oktatásán túlmenően az úgynevezett „vörös zászlók” (red flag) rendszere biztosítja: a hallgatókat kiemelten felkészítik azokra a helyzetekre, ráutaló tünetekre és jelekre, amelyekben az akupunktúra vagy nem alkalmazható, vagy a páciens számára szükséges a general practitionerhez (házi orvoshoz) továbbutalni [31]. Az angliai rendszer nagy előnye, hogy a képzés során nagy hangsúly van a kompetenciahatárok megismertetésén és a páciens továbbpreferálásán, amennyiben szükséges [32]. Ez a rendszer garantálja, hogy az akupunktőr egyrészt képes biztonságosan végrehajtani a kezeléseket (kellő anatómiai ismeretekkel rendelkezik az akupunktúrás kezelések

szakszerű kivitelezéséhez) és képes felismerni azokat a helyzeteket, amelyekben orvosi szakellátásra, esetleg sürgősségi osztályra tovább kell a beteget utalni. Ennél természetesen többet is tud a modern orvostudomány ismereteiből, de ezeket kell a legalapvetőbb sarkalatos pontoknak tekintenünk a kezelések biztonságosságát illetően.

Külföldi hagyományos kínai orvosi diplomák az Egyesült Királyságban

Az Egyesült Királyság fent vázolt oktatási-engedélyeztetési rendszerébe a Kínában végzett hagyományos kínai orvosok is jól beleillenek – a kínaihoz nagyban hasonlító helyi akupunktóri, fitoterapeutaképzések létezése miatt. Ha a benyújtott tanulmányi kivonatuk lefedi a helyi képzések tantárgy- és óraszámát, akkor a helyi szakemberekhez hasonlóan engedélyt szerezhettek. Számukra még a helyi nyelv és kultúra ismerete is feltétele a praxisnak: középfokú angoltudást tanúsító nyelvvizsga-bizonyítványt (IELTS 6.5) is be kell nyújtaniuk az illetékes önkormányzatnak, ahol praktizálni szeretnének, vagy a szakmai testületnek, amelynek tagjai szeretnének lenni.

Az Egyesült Királyság egy igen multikulturális ország, és ennek megfelelően a szakmai testületi tagságra jelentkezők a világ minden tájáról érkehetnek, jellemzően erősen inhomogén képzettségi háttérrel. Míg a HKO kínai vonatkozásainak köszönhetően a kínai diplomák értéke ritkán kétséges, de a szakmai társaságok érthetően nincsenek tisztában mondjuk valamennyi afrikai főiskolai oklevél valós tartalmával. Ezért kétes esetekben tagfelvételi beszélgetések segítségével tájékozódunk a jelentkező szaktudása felől. A British Acupuncture Council és a kínai fitoterápia szakmai társasága, a Register of Chinese Herbal Medicine (RCHM), felvételi beszélgetést is előírhat a külföldön végzett („overseas”), obskúrusabb okleveleket bemutató leendő tagjainak [33]. A felvételi beszélgetésen a tagjelölt a saját maga által hozott és a felvételi bizottság által megadott HKO-esettanulmányok elemzésével, gyógynövényekre, akupontokra vonatkozó kérdések megválaszolásával, illetve a modern orvostudomány alapvető klinikai ismereteit felmérő teszttel bizonyítja szakmai kompetenciáját. A felvételi beszélgetés célja, hogy a szakmai társaságok kérdéses értékű diplomák esetében is közvetlenül tájékozódhassanak a tagjelöltek szaktudása felől. Ennek azért van nagy jelentősége, mert mint feljebb bemutattuk, a szakmai testületi tagság gyakran a működési engedély megszerzésével egyenlő.

Az akupunktúra az Egyesült Királyság egészségügyi rendszerében

Angliában az akupunktúra elsősorban a magánsektorban van jelen, azonban előremutató módon a National Health Service-ben (NHS) is találkozhatunk vele. Az

NHS tájékoztatóoldalán világosan szerepel, hogy mely szakmai testületek tagjait ajánlják akupunktúras kezelésekre céljából felkeresni [34]. Ezek között kettő olyan testület is van, amelynek tagjai hagyományos akupunktőrök. Online adatbázis is elérhető a kvalifikált szakemberek keresésére [26]. Léteznek akupunktúras központok NHS-kórházakban, ahol a nemzeti társadalombiztosítás keretein belül igénybe vehető a British Acupuncture Council (nem orvos) hagyományos akupunktőr tagjai által végzett akupunktúras szolgáltatás [35]. Nagy-Britanniában tehát arra is lehetőség van, hogy a kínai akupunktúrát helyi egyetemeken képzett hagyományos akupunktőrök végezzék állami kórházakban a társadalombiztosítás keretein belül! Fontos leszögezni, hogy Angliában a hagyományos akupunktőrök nem konkurálnak az orvosokkal, hanem azok mellett, az egészségügyi társszakmákhoz hasonlóan, velük együttműködve vannak jelen az ellátásban.

Következtetések

A hagyományos kínai orvoslás és az akupunktúra jelenlegi hazai szabályozása nem felel meg a fejlett nyugati trendeknek, mivel kizárja saját szakmájukból a kínai orvoslás legmagasabban képzett szakembereit. Számos uniós ország lehetőséget biztosít a „hagyományos kínai orvosoknak” a kizárólag saját szakmájukon (a HKO-n) belüli praxisra. Tévedés, hogy Európában kizárólag orvosok lennének jogosultak az akupunktúra gyakorlására.

A HKO nyugat-európai és főképp a dolgozatunkban bemutatott egyesült királysági oktatási-szabályozási rendszere jó mintát szolgáltat a magyarországi szabályozás racionalizálásához és korszerűsítéséhez. Az Egyesült Királyság példáján keresztül bemutattuk, hogy a hagyományos kínai orvoslás és az akupunktúra hogyan létezhet egy magyarországihoz nagyban hasonlító egészségügy mellett és nemritkán annak részeként. A biztonságos gyakorlat alapkövetelményei az egységes alapképzés megléte és a praxis következetesen lefektetett és szigorúan betartatott alapelvei, amelyeket szakmai testületeken keresztül ellenőriznek. Jogilag lehetőség van a közvetlen és önálló engedélyeztetésre is, azonban a gyakorlatban a szakmai testületeken keresztüli regisztráció az általános.

Magyarországon már egyetemi szinten, a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán zajlik HKO-alapképzés. E képzés normái jó kiindulópontot adhatnak a magyarországi HKO-praxis szabályozásához, az engedélyt igénylők értékeléséhez és szűréséhez. Első lépésként biztosítani kellene legalább az ötéves, felsőfokú HKO-képzésekből kikerülőknél, hogy az egészségügyi társszakmákhoz hasonlóan orvosi diagnózis alapján, önállóan gyakorolhassák szakmájukat, a hagyományos kínai orvoslást: a kínai akupunktúrát, fitoterápiát és manuálterápiát. Hosszabb távú célként pedig létre kell hozni ennek a szakmának a haza képzési és engedélyeztetési kritériumait, hivatalos szakmai testületét, továbbképzését

és minden olyan hasonló körülményt, amely más felsőfokú egészségügyi szakmák számára már létezik. Ehhez jó alapot adhat a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán zajló, hazánkban egyelőre unikális autentikus HKO-oktatás.

Magyarországon előremozdítaná a jelenlegi helyzetet, ha vagy szakmai egyesületek, vagy egyetemi központok az angliai szakmai testületekéhez hasonló hatásköröket kapnának: az engedélyeztetési eljárás során sokkal könnyebben lennének képesek kiértékelni a kérelmezők diplomáit, illetve a szakmai alapelvek lefektetését és betartását is könnyebben végezhetnék el. A szakma meghonosodásáig ez egy jó átmeneti megoldás lehetne, és nagy terhet venne le az engedélyek kiadásában illetékes hivatalok HKO-szakmában sokszor nem eléggé tájékozott munkatársairól.

Irodalom

- [1] 2013. CCXLIV. law 35. §. [2013. évi CCXLIV. törvény 35. §.] <http://www.parlament.hu/irom39/13099/13099-0030.pdf> [Hungarian]
- [2] Oravecz, M., Mészáros, J.: Traditional Chinese medicine: theoretical background and its use in China. [A hagyományos kínai orvoslás elméleti háttere és alkalmazása Kínában.] *Orv. Hetil.*, 2012, 153(19), 723–731. [Hungarian]
- [3] Complementary medicine – according to the principles of evidence based medicine. Position statement of the Hungarian Academy of Sciences. [Komplementer medicina – a bizonyítékokon alapuló orvoslás elvei alapján. A Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Tudományok Osztályának állásfoglalása.] *Orv. Hetil.*, 2011, 152(30), 1197–1204. [Hungarian]
- [4] *World Health Organization*: Acupuncture: review and analysis of Reports on Controlled Clinical Trials. 2003. <http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4926e/> [retrieved: 2014. 01. 11.]
- [5] Kleijnen, J., Knipschild, P.: Ginkgo biloba. *Lancet*, 1992, 340(8828), 1136–1139.
- [6] Klayman, D. L.: Qinghaosu (artemisinin): an antimalarial drug from China. *Science*, 1985, 228(4703), 1049–1055.
- [7] Zhang, Z., Lam, T. N., Zuo, Z.: Radix Puerariae: an overview of its chemistry, pharmacology, pharmacokinetics, and clinical use. *J. Clin. Pharmacol.*, 2013, 53(8), 787–811.
- [8] UNESCO, *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*, Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage: Nomination File No. 00425 for inscription on the representative list of the intangible cultural heritage in 2010. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/download.php?versionID=07331> [retrieved: 2014. 01. 11.]
- [9] *Central Committee of the Chinese Communist Party, State Council*: Concerning public health reform and development, Section V. 1997. <http://www.chinalawedu.com/news/23223/23228/23258.htm> [retrieved: 2012. 02. 25]
- [10] Oravecz, M., Kuang, H. X., Mészáros, J.: Education and licensing of traditional Chinese doctors in China. *New Medicine*, 2011, 1, 30–34.
- [11] *CAMDOC Alliance*: The regulatory status of complementary and alternative Medicine for medical doctors in Europe. 2009. http://www.camdoc.eu/Pdf/CAMDOCRegulatoryStatus8_10.pdf [retrieved: 2014. 01. 11.]
- [12] *Yamamoto Institute*: “Traditional Chinese medicine and related techniques theory and practice” – course. [„A Hagyományos Kínai Orvoslás és a kapcsolódó technikák elmélete és gyakorlata” tanfolyam.] <http://www.yamamoto.hu/egyeboktatás> [retrieved: 2014. 01. 11.] [Hungarian]
- [13] *Faculty of Health Sciences, Semmelweis University*: Traditional Chinese medicine (B.Sc.) [Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar: Hagyományos kínai orvoslás (B.Sc.).] <http://www.se-etk.hu/magyar/oktat/hko/01.html> [retrieved: 2014. 01. 11.] [Hungarian]
- [14] *The British Medical Acupuncture Society*: Acupuncture Training Courses. <http://www.medical-acupuncture.co.uk/Default.aspx?tabid=63> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [15] *British Acupuncture Accreditation Board*: Accredited Courses. <http://baab.co.uk/study-acupuncture/accredited-courses.html> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [16] *Register of Chinese Herbal Medicine*: Affiliated schools offering Chinese Herbal Medicine courses. <http://www.rchm.co.uk/Howcantrain.htm> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [17] *Acupuncture Association of Chartered Physiotherapists*: Foundation Courses. http://www.aacp.uk.com/index.php?option=com_seminar&Itemid=86 [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [18] *General Medical Council*: Registration: Work of the Registration Committee. 2004. http://www.gmc-uk.org/7a_Work_of_the_Registration_Committee.pdf_25398932.pdf [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [19] Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1982. <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1982/30> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [20] London Local Authorities Act 1991 (c. xiii). <http://www.legislation.gov.uk/ukla/1991/13/part/II/enacted>. [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [21] London Local Authorities Act 1991/2000 List of bodies of health practitioners granted exemption under section 4 as at 23rd February 2013. https://www.lbfh.gov.uk/Images/MST%20Exemptions%20List%20February%202013_tcm21-179211.pdf [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [22] *British Acupuncture Council*: Code of professional conduct. http://www.acupuncture.org.uk/index.php?option=com_k2&Itemid=40&cid=561_32302115e2ffa04ea6ef1f18aea0937&lang=en&task=download&view=item [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [23] *The Association of Traditional Chinese Medicine and Acupuncture in the UK*: Code of professional conduct. <http://www.atcm.co.uk/ConductEN.pdf> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [24] *British Acupuncture Council*: Code of safe practice. http://www.acupuncture.org.uk/index.php?option=com_k2&Itemid=40&id=563_6d9e25f8e8120fe2ae90d8dd4600daa7&lang=en&task=download&view=item [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [25] *The Association of Traditional Chinese Medicine and Acupuncture in the UK*: Code of practice. <http://www.atcm.co.uk/PractEN.pdf> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [26] *NHSTA Directory of Complementary and Alternative Practitioners*: Acupuncture. <http://www.nhsdirectory.org/default.aspx?page=Acupuncture&t=y> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [27] *British Medical Acupuncture Society*: About BMAS. <http://www.medical-acupuncture.co.uk/Default.aspx?tabid=85> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [28] *British Acupuncture Council*: About acupuncture: An Overview. Becoming an acupuncturist. <http://www.acupuncture.org.uk/public-content/public-pr-press-releases/about-acupuncture-an-overview.html> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [29] *British Acupuncture Accreditation Board*: Training. <http://baab.co.uk/study-acupuncture/item/6.html> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [30] *British Acupuncture Council*: Studying acupuncture. <http://www.acupuncture.org.uk/public-content/join-the-bacc/studying-acupuncture.html> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [31] *Anzaldúa, D.*: An acupuncturist’s guide to medical red flags and referrals. Blue Poppy Press, Boulder, CO, 2010.
- [32] *Northern College of Acupuncture*: The acupuncture courses curriculum. 2013. <http://www.chinese-medicine.co.uk/studying/>

- acupuncture/acupuncture-in-detail.asp [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [33] *British Acupuncture Council*: Guidelines, Policy and information for overseas membership. http://www.acupuncture.org.uk/index.php?option=com_k2&id=783_0099f834131dc517c4f5118aca29e72b&lang=en&task=download&view=item [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [34] *NHS Choices*: Acupuncture – safety and regulation. Voluntary regulation. <http://www.nhs.uk/Conditions/Acupuncture/Pages/Risks.aspx> [retrieved: 2014. 01. 12.]
- [35] *Whittington Health NHS*: Acupuncture service. <http://www.whittington.nhs.uk/default.asp?c=4243> [retrieved: 2014. 01. 12.]

(Oravecz Márk,
Budapest, Bethlen Gábor u. 8. I/9., 1077
e-mail: oraveczmark@yahoo.com)

MEGHÍVÓ

a „9 hónap a világ megmentéséért” című tudományos konferenciára

Az ENSZ által életre hívott Családok Nemzetközi Évének 20. évfordulója – 2014.

A konferencia időpontja: 2014. május 9. (péntek)

Helyszín: ELTE PPK Aula, 1072 Budapest, Kazinczy u. 23-27.

A „**Global Prenatal Initiative**” elnevezésű projektben Magyarország a jelen konferenciával vesz részt.

A konferencia szervezői:

Dr. Varga Katalin tanszékvezető docens, ELTE Affektív Pszichológia Tanszék

Dr. Makói Zita gyermekorvos, neonatológus,

Andrek Andrea pszichológus, az MPPPOT elnökségi tagja

Dr. Lázár Levente szülész-nőgyógyász

Program

Délelőtt

Az információ, a tudományos eredmények, a tapasztalat, a hitrendszerek útja a szakemberektől a családokig

Megnyitó: *Julie Gerland*, Franciaország, OMAEP, ENSZ, ECOSOC

Hogyan jelenik meg az utolsó 10 év tapasztalata, tudományos eredménye a várandósokkal kapcsolatban lévők, a várandósokat gondozók, a családokkal foglalkozók oktatásában? (orvosok, szülésznők, védőnők)

Kerekasztal-beszélgetés

Délután

Hidak a pre- és perinatalis kutatások, a napi gyakorlat és a tapasztalatok között

- *Margaret Bledsoe*: Occupational therapy, USA, „Birth Trauma Affects on Sensory Processing Development”
- *Günther Fleck (psychologist, Austria)*: Varieties of Human Relatedness in Everyday Life, Clinical Practice, and Scientific Explorations
- *Dr Varga Katalin*: A centrális oxitocin rendszer és a szülés/születés minősége
- *Andrek Andrea*: Minek nevezzük? – Az anya és magzata közötti kapcsolat (ki)alakulását befolyásoló tényezők vizsgálatának eredményei
- *Dr Makói Zita*: Az anyai szeretet születése az újszülött iránt

Az angol nyelvű előadások tolmácsolással is hallgathatók.

„**Mit viszel haza?**” A konferencia szervezésének célja, hogy ne csak egyike legyen a számos tudományos ülésnek, hanem mindnyájunkat inspiráljon alkotásra, cselekvésre, változásra, gondolkodásra, kíváncsiságra, együttműködésre. A konferencián történő **részvétel előzetes regisztrációhoz kötött!**

A regisztráció határideje: **2014. április 20.**

A konferencián való részvétel ingyenes, online regisztrációhoz kötött.

Regisztrálni online lehet, az alábbi linken:

<https://docs.google.com/a/prezi.com/forms/d/1UY6inSkPsRP3q4FU0F6yT1r0dJu3iV0SAaQ5XFQP3Nc/viewform>